

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 25 janer de 1914.—Núm. 29.

Cullerades de mel (!)

En el passat número comentàvem amb prou mesura—amb massa mesura tal volta,—el violent atac a la llengua catalana aparegut damunt el diari madrileny *A B C*. Tota la premsa catalana n'ha protestat de l'insult del diari maurista. I sembla que'l públic n'ha protestat igualment i que ha minvat força la venda de l'*A B C* a Catalunya. El cas es que l'esmentat periòdic s'ha vist obligat a publicar un altre article *quitando hierro*—que diuen élls,

Val la pena de llegir i comentar els principals paragrafs del nou escrit. Aquí'ls teniu:

«A los otros colegas a que nos referimos, *La Veu de Catalunya* y *El Poble Catalá*, les diremos que, o nosotros nos explicamos mal, o ellos no han sabido entendernos bien. Sólo interpretando equivocadamente nuestras frases puede explicarse el error que padecen al suponer que pretendemos poco menos que suprimir la lengua catalana. No, no es esto. ¿Cómo vamos a pretender nosotros semejante cosa? Si entendemos precisamente, y nos complacemos en decirlo, que el idioma es la expresión más viril del alma de la raza, ¿cómo vamos a pretender que ningún ciudadano abjure de la suya, sea catalán o vasco, valenciano o gallego? El idioma cumple en las regiones una necesidad insubstituible para la convivencia de las gentes y es un factor indispensable para el florecimiento y esplendor de sus literaturas, de esas literaturas de las que todos nos enorgullecemos. Verdguer catalán, Teodoro Llorente valenciano, Zorrilla castellano y Rosalía de Castro gallega, para nosotros no son más que españoles.

Y éste es el equívoco fundamental que nos separa en toda discusión con los periódicos de Cataluña. Siempre que se trata de debatir algo que afecta a su regionalismo, Cataluña se empeña en aparecer como oprimida y en presentar al resto de España como dominadora y opresora. Y nosotros no vemos en la nacionalidad española más que un conjunto de regiones hermanas, en las que no hay vencedoras ni vencidas, y en sus hijos, súbditos iguales, con los mismos derechos y los mismos deberes. Y porque así entendemos la nacionalidad española, y porque en esta nacionalidad hay un idioma oficial no impuesto por la fuerza, sino reconocido por las leyes, esas leyes en cuya redacción han colaborado los ciudadanos todos, nada más justo que ese idioma oficial sea el hablado en todos los actos oficiales. Si por la Constitución del Estado las leyes se promulgan en el idioma oficial y en ese idioma se publican en la *Gaceta*, lo menos que se puede exigir a los que han de obligar a cumplirlas y a los que tienen la obligación de obedecerlas es que las conozcan, y mal se puede obedecer lo que no se comprende. ¿Con qué autoridad moral vamos a exigir el cumplimiento de una ley si no exigimos previamente su conocimiento? ¿Cómo vamos a protestar contra el analfabetismo de la letra si dejamos incólume el analfabetismo del sentido?

El servicio militar obligatorio llama hoy a filas a todos los reclutas disponibles. Si estos hombres no saben castellano, ¿cómo van a obedecer las órdenes de sus superiores, cómo van a aprender las Ordenanzas, cómo van a conocer las responsabilidades del Código? ¿Es que es posible convertir los cuarteles en torres de Babel?

Por las citadas razones decíamos en nuestro artículo del día 12 que si en nuestras manos estuviera hacer las leyes incluiríamos en una un precepto que dispusiera que todo ciudadano que no supiese hablar castellano dejaría de ser español. ¿Cómo puede ser esto un ataque, ni un insulto, ni una injuria al idioma catalán ni al vasco, ni al gallego?

Háblese enhorabuena el catalán, pero háblese en los actos oficiales, porque es indispensable que así sea, el idioma oficial de la nacionalidad española. Sin ello no hay manera de que exista organización militar, judicial ni administrativa.»

No dirèu que a Madrid no'ns estimen. «*Verdaguer catalán, Teodoro Llorente valenciano, Zorrilla castellano y Rosalía de Castro gallega, para nosotros no son más que españolas...* La declaració es

prou clara i terminant. Però—sempre'l però—si Verdguer i Llorente i Rosalía de Castro, que s'han fet immortals sense necessitat del castellà, no haguessin conegut aquesta lleugua, haurien deixat d'ésser espanyols, d'haver-se dictat ja la cèlebre llei que reclama l'*A B C*. Amb lo qual els esmentats genis haurien estat a mes baix nivell que qualsevol porter o *golfo* madrileny, en lo que fa referencia a llur condició d'espanyols.

La lògica de l'*A B C* no te preu. Parlar en català, escriure en català, es perfectament lícit, sempre que no's tracti de coses oficials. «*No vemos en la nacionalidad española más que un conjunto de regiones hermanas, en las que no hay vencedoras ni vencidas, y en sus hijos, súbditos iguales, con los mismos derechos y los mismos deberes.*» Moltes gracies, *hermano*. Nosaltres, espanyols de *segona classe*, que'ns distingim dels *de primera*, per no poder com aquests usar el nostre idioma en actes oficials, vos remerciem l'igualtat de drets que'ns concediu. Sempre es bò tenir un dret... malgrat ens privin d'usar-lo.

Ens empatxarem de lògica. El servei militar obligatori crida avui a tots els reclutes. No passa com abans que sols anaven a soldat els estudiants de les Universitats. Doncs, es necessari no convertir els quartels en torres de Babel, no fos cas que succeís lo que passa a Suïça, a Bèlgica, a Anglaterra i a tantes altres nacions que, per parlar-se amb caràcter oficial distints idiomes, els soldats no entenen als quefes, els quefes no entenen als soldats i allí no hi ha exèrcit, ni milícia, ni ningú pot arribar a aprendre l'instrucció. Un dubte se'ns acut. ¿Còm s'ho deuen arreglar els militars espanyols per a comandar a l'Àfrica les tropes indígenes?... Veiam si a l'últim resultarà que'ls moros son de millor condició que'ls catalans! Segons tenim entès, son els quefes els que venen obligats a coneixer l'idioma dels alarbs....

Fins avui ens havíem queixat de l'organització administrativa i judicial d'Espanya. De l'organització militar no'ns en podem queixar: la llei de jurisdiccions la deixà en perfectíssim i inmillorable estat. Ja hem trobat el remei, es a dir, l'ha trobat l'*A B C*. Imposi's el castellà per a tots els actes oficials i la cosa queda arreglada per sempre més: en endevant la justícia serà recta i l'administració fidel i honrada. Es clar. ¿Còm ens atreviem a protestar contra l'analfabetisme de la lletra, si deixàvem *incólume*—aquesta, aquesta la paraula, *incólume*—l'analfabetisme del sentit.... comú!

* * *

En Secundí Puig de Franch

Ha mort a Barcelona un company de lletres i de nacionalisme, el Sr. Puig de Franch, director del nostre estimat confrare *El Poble Catalá*.

El Sr. Puig de Franch havia consagrat tota la seva vida al servei de la Democràcia, i lluitant sempre per la llibertat de nostra Catalunya.

Havia figurat com a redactor en varis periòdics catalans, i ja quan l'Almirall publicava el seu inoblidable *Diari Catalá*, en Puig de Franch era un dels que donava vida an aquell periòdic.

D'excelent tracte i cavalleresc en tots els seus actes, se captava prompte les simpaties de tothom. L'esperit de sacrifici era en ell ja característic, i en varies ocasions, ja essent director del *Poble*, ja com a redactor d'altres periòdics, s'havia vist encausat pel greu delict de defensar la causa de nostra terra.

La direcció de *El Poble Catalá* ha estat al seu

càrrec casi pot dir-se desde la publicació del nostre confrare, i amb la mort den Puig de Franch perd la redacció del *Poble* un bon puntal i Catalunya un dels seus bons fills.

A la familia Puig de Franch i a la redacció del nostre confrare, els hi expressem el nostre sentiment per pèrdua tan dolorosa.

* * *

Notes ciutadanes

Els nostres carrers

Els vells carrers de ma ciutat,
els bells carrers de Tarragona...

Veus-aquí un pensament, el den Ruiz i Porta exposat desde les columnes del *Diario de Tarragona*, de donar noms nous als carrers de la nostra ciutat, que ha de mereixe totes les nostres simpaties.

Te raó l'articulista. Tenim molts carrers rotulats amb noms que per una ciutat fins cauen dintre'l ridicol més gros. Tarragona, que per la seva historia brillant i pel nucli considerable de fills il·lustres té gravat el seu nom en lletres d'or en les planes de l'Historia, té dret a que molts noms evocadors de la seva grandesa, de la seva austeritat i del bressol de tants homes eminents, se perpetuin per a sempre inscrivint-los en els seus carrers. Tarragona es una ciutat coneguda universalment, i una de les proves, entre altres, es la romeria—perdónise-ns la frase—de turistes de totes les nacions que acudeixen a visitar la ciutat que en un temps fou la Roma de la vella Ibèrica.

Es de justícia, doncs, el perpetuar en llurs carrers els noms de personatjes tarragonins i els que evoquin la Tarraco pretèrita. Hi estém de plé conformes amb el pensament del Sr. Ruiz i Porta, però nosaltres ens permetem fer algunes objeccions a l'idea de la nova rotulació dels carrers, per si al exposant li haguessin passat per alt, i per a que, cas de portar-se a la pràctica com esperem que aixis serà, ho tingui en compte la respectable Atracció de forasters primerament, i l'Excelentíssim Ajuntament després, que es el qui déu acordar-ho.

El Sr. Ruiz i Porta, al plantejar el cambi dels noms dels carrers, suprimeix alguns noms de personatjes que no déu haver de ser. Quan a un carrer se li dona el nom d'una personalitat, per quelcom se déu haver fet, siga pels mèrits de l'homenatjat, siga per altres motius que'l fan digne de perpetuar-se el seu nom. Entenem, doncs, que cap dels carrers que actualment ostenten el nom d'una persona ha de modificar-se. Al contrari. Nosaltres sometem a la consideració de l'Atracció de forasters i de l'Ajuntament, el que procurin que en aquesta nova rotulació hi hagi compresos els noms venerables den Served, Sèneca (Caius Egnatuleius), Biure, Casalis, Giné i Partagás, Aviniano, Queraltó (Josep), Verderol, Torroja, Lupius, Aragó i Ribas, Bartolomé (Serapi), Belart i Albiñana, Armenter i tants i tants altres que han passat a la posteritat, tots élls fills de Tarragona i als quals el Sr. Ruiz i Porta podria molt bé biografiar-nos-els a tots, per ésser competent en la materia, i entre'ls que encara per sort d'ells i nostra están en plena vida, an en Pin i Soler, Opisso, i altres que'l Sr. Ruiz també sab molt millor que'l Ciutadà.

Per a enquibir tots aquests noms pot-ser faltaràn carrers si tenim en compte el plantejament del Sr. Ruiz i Porta, però recordi aquest que deixa d'anomenar els de Mar, Reial, Pau, S. Miquel, Portella, Merceria, Matadero, Major, Plaça dels Angels

i amb seguretat algú altre que en aquest precís moment no's acut a la memòria.

Lo de rotular l'actual Passeig de Pi i Margall per *El Belvedere*, no ho trobem gens encertat, no perquè no ho sigui un esplèndid belveder el Passeig de referència, sino perquè a l'acordar l'Ajuntament el donar el nom de tan il·lustre català a l'antic Passeig de Santa Clara, ho va fer per a perpetuar un nom honorat i venerable per a tothom.

Tampoc, al nostre entendre, deu modificarse el nom de Rambla, i menys el tros que porta'l den Castellar, per lo que deiem dels noms de personalitats, però acceptariem un canvi i així mateix ho proposém: que tot el demés tros de Rambla ostentés amb orgull el nom del gran Yxart, donant-se al carrer que actualment té aquest nom, el de algun altre tarragoní que ja hem indicat.

Tinguis present també, que segons ens diu D. Antoni de Magriñá en el seu llibre «Tarragona en el siglo XIX», l'Ajuntament té l'acord prè de donar el nom den Maldonado a la Plaça de la Duana i el de la Llibertat a la Plaça del Rei.

No disposem de més espai en aquest número per a estendre'ns en l'assumpte dels rotuls dels carrers, però esperem que lo que deixem consignat serà estudiat per el Sr. Ruiz i Porta, per l'Atracció de forasters i per l'Ajuntament avans de pendre acord en definitiva.

Els vells carrers de ma ciutat, els bells carrers de Tarragona podran estar-ne agrats si's porta a cap la realització d'aquest magnífic pensament del Sr. Ruiz i Porta!

CIUTADÀ.

* * *

Sarcasme

A Madrid en pocs dies s'han mort de fam i de fret sis o set persones, mentres l'Associació matritense de mendicitat líquida els seus comptes a fi d'any, — com si diguessim air, — amb superàvit: quaranta mil duros en caixa. Com si això fos poc, els administradors de aquesta *benemèrita* Associació celebren pomposament la seva missió amb suculent menjar i amb bones calefaccions per a que no'ls sigui tan pesada la vida que porten, i com a compensació al molt treball que tenen per a no auxiliar als miserables ciutadans a qui manca una llar per a guardarse del fret i un mos de pa per a portar a la boca.

Deixant la part més dolorosa, passem a l'altra, a la sarcástica, a lo molt que preocupen les morts aquestes. Es mor una persona de fam i de fret. La notícia s'escampa per tot el món i després s'indaga, i s'identifica el cadaver. I's fa practicar l'autopsia perquè la justícia deu sapiguer com i perquè morí; i un cop la ciencia diu a la justícia: morí de fam i de fret, la justícia es declara satisfeta: mort natural. ¡Está clar, no pot ser més que natural el morir-se de fam i de fret!

Suposem que un pare deixés morir als seus fills de fam i de fret. Això constituiria un crim horrible, ¡ferotje! En canvi la mare-pàtria pot deixar morir de fam i de fret als seus fills i la justícia no pot demanar comptes ni responsabilitats a ningú.

Quan un home's mor de fam i de fret sense volguer morir, sense deure morir, la seva mort no es natural; es violenta. Hi ha doncs, un crim, i aquet crim deuria ésser castigat, puix algú ha faltat a la seva missió, ja sigui per omissió, per negligència, per imprudència... I aquesta imprudència es molt més temeraria que no molts altres cops, que no obstant són castigades.

Si quan son vius ens preocupessim més de identificar i esbrinessim millor els motius de llurs mals remeiantlos, aquests crims socials no's farien o al menys s'evitarien en sa major part, i la humanitat tota guanyaria molt, moltíssim.

* * *

Lo dels metges

Per manca absoluta d'espai, no per falta de voluntat, deixarem de consignar en el passat número, amb la natural satisfacció, que l'augment de preu en la visita ordinària acordat pels metges d'aquesta ciutat, no's refereix per a res a la classe jornalera ni resa

tampoc per a les famílies que no comptin amb medis per a suportar l'augment.

D'aquest malentès produït per lo poc explícit de les notícies que's donaren oficiosament i publicà la premsa diària, ne previngueren els comentaris que feiem fa quinze dies en aquestes mateixes planes, els quals podrien estar inspirats en l'error, però mai en un apassionament que no sentim envers una classe social, per nosaltres i per tothom que's precii de ben educat, respectable i respectada.

Celebrem, doncs, poder fer aquesta aclaració, tot lamentant la poca corretja del redactor *médic* de *La Veu de Tarragona*, que s'ha permès calificar de *bestieses i tonteries* les nostres apreciacions. Sempre es sensible, i molt més quan se tracta de la defensa d'una classe, que hi hagi qui recorri a l'insult i a la grolleria.

* * *

Trucs

Sembla que no tindrem més fret.

Fá tres dies que no patim aquell mestralló gelat, sutil, que com qui no fá res, se't fica dins el moll dels ossos i t'aturdeix.

Ara plovisca. Millor, potser arrencarem aigua. Així tots hi guanyarem; els hortelans amb les cols; l'Ajuntament que ja suava la pena negra pel dipòsit de l'Oliva, i nosaltres, el terç estat, que potser ens estalviarem de veure, a l'istiu, els urbans convertits en guarda-fonts.

Entre això de la pluja i'l trío lerruxista *El Consecuente, El Ideal i La Voz*, que fá una pila de dies que's tiren amoretes, aviat podrem dir com en Vallvé: jara va bé!

Perqué mirèu que es deliciós. *El Consecuente i El Ideal* diuen: *farsantes, ambiciosos, etc.*, i *La Voz* contesta: *impotentes, profesionales del odio* i per acabar diu que'ls contraris son *uns perros falderos*.

Ara en Sánchez Guerra i aquet chanteclair del maurisme que s'anomena Ossorio i Gallardo, volen fer-los-hi la competència.

També aquets s'han firat amoretes o cops de pedra com el puny, que en aquest cas és igual.

Jo no vull saber com ha comensat ni qui dels dos té raó, però jo trobo malament això de discutir si en Maura es o no de bona llei. I ho trobo malament per varies raons. La primera perquè quan un arrós es dolent, ho és tant si l'han fet amb tots els ets i uts com si l'han fet a la patarrellada. Segonament, perquè si l'amo que'm dona'l pa es bò, ho és tant si en Sánchez diu que nó com si ho diu el Pare Fita.

Ademés, barallar-se devant de tanta gent per si jo soc més que tú o per si tu ets més lleig que jo, me fa l'efecte de aquelles pescateres que al mitj de la via pública se diuen tot allò de: Brutó, més que brutó; més valdria que paguessis lo que deus; però com que'l teu home es un calsaces!

Ah! El general Polavieja es mort i enterrat. Que Deu i Rizal el tinguin allà on vulguin. Per cert que un bisbe que anava a l'acompanyament, — crec qu'era el bisbe de Sió, — va relliscar i va caure.

Que dius, tú, que no debía senyar-se al sortir de casa?

Ximple, més que ximple, tu no't senyes pas i tampoc caus.

Les el·leccions? Ca, no m'hi vull encaparrar. Parlar-ne ara i fer calendaris, tot va per un mateix camí.

Jo'n conec que hi han perdut el cap.

Amb això, amics, passo.

* * *

El «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria»

El dissabte de la passada setmana tingué lloc en el Saló-Teatre del «Ateneo Tarraconense de la Clase Obrera», cedit galantment per sa Junta directiva, la reunió que no's va poguer celebrar el dia 11 per no reunir-se prou nombre d'adherits degut a distintes causes que no's van tenir en compte al senyalar el dia de la reunió sospesa. A dita reunió hi acu-

diren uns 90 dependents del comerç i de la indústria tarragonina. Fou un gros éxit.

Es llegiren, discutiren i després s'aprovaren un per un tots els articles de que's componen els Estatuts pels que s'haurá de governar la naixenta entitat i que confeccioná la Comissió organitzadora, amb qualques esmenes de poca importància de l'Assamblea.

Una vegada constituït el «Centre» se nomenà als individus per a formar el Concell Directiu:

President, En Manel Figueras; Vis-president, En J. Brú Ferrer; Secretari, En P. Olivella Ricomá; Vis-secretari, En Pere Rosanes; Caixer, N'Agustí Palau; Comptador, En Marcell Anglés; Bibliotecari, En Francesc X. Vidal, i Vocal, En Manel Gasol i En Carles Masdeu.

Aquest Concell tindrà que fer el reglament interior del «Centre» buscar un hostatje on instal·lar-se, el quees de creure's procurarà respongui a la necessitat i importància de la nostre classe.

L'obra que no fa molt semblava irrealitzable per la manca d'iniciació i pel poc entusiasme en col·laborar-hi certs individus de la classe faltats de l'esperit d'associació però que al cap i al fi i han portat el seu gra d'arena, s'ha bastit amb l'ajuda de tots i s'ha constituït ja el C. A. de D. del C. i de la I. que ha de acullir a totes les forces, disperses fins ara, de la nostra classe, molt més nombrosa de lo que molts se pensen. Cal dir que s'han apartat del nostre costat els pocs individus que perteneixen al partit jaumista d'aquí, per ordre superior i per motius que ignorem i no pensem per ara esbrinar.

L'Assamblea general de constitució que resultá tan brillant com l'assumpto requeria, mostrá son agrament en vers qui ha sigut l'ànima de nostre «Centre», l'infadigable amic i company de classe, en Bernabé Martí i Bofarull, qui amb la ploma i amb la ploma ha ajudat com no ho hauria fet ningú, a portar a cap l'obra magna que'ns havíem emprés, puix devem confessar que sens l'apoi d'ell no s'hauria fet; es a ell doncs a qui deuen tots els dependents del comerç i de la indústria tarragonina la creació de nostre «Centre». Tinguèu-ho present amics i companys de classe d'ara i de l'avenir.

Per acabar, adresso el més viu i fort encoratjament als individus que han sigut honorats amb la direcció i govern de nostre «Centre», per a que no decaiguin en sos treballs en benefici de tots i per que la nostra Associació sigui la societat innimitable i la verdadera casa de tota la dependència mercantil tarragonina.

UN DE LA CLASSE.

* * *

Notes de l'Orfeo

Junta general reglamentaria.

El dimecres a la nit se reuní en Junta general ordinària l'Orfeo, per a donar compte als seus socis de la tasca anyal, aprovació de comptes i renovació de càrrecs.

El Secretari sortint En R. Huguet Jacoba donà lectura a una magnífica Memòria, descriptiva per excelència, que li valgué calurosos aplaudiments, acordant-se, per unanimitat, fer-la imprimir lo ans possible, així com la de l'any anterior del propi Secretari.

El President donà compte del moviment de tresorària, el qual es força falaguer per l'Orfeo, car encara que petit, deixa superàvit.

Se procedí a la el·lecció de càrrecs vacants per cessar el President, Director artístic, Secretari, Comptador i les Vocals, i també el de Vis-president per dimissió.

Fou aprovada per aclamació la següent candidatura:

President, En Manel Font (reelegit); Vis-president, En A. Costabella Martí; Comptador, En Bruno Inglés; Secretari, En J. Vidal Ras; Director artístic, En Josep Ventosa i Marqués, i Vocals les senyoretas Na Teresa Figuerola i Na Teresa Balart.

De consegüent, la Junta directiva de l'Orfeo tarragoní queda ara composta en la següent forma:

President, En Manel Font.

Vis-president, N'A. Costabella Martí.

Secretari, En J. Vidal Ras.
 Vis-secretari, En Pere A. Llebaria.
 Director artístic, En Josep Ventosa i Marqués.
 Sub-director artístic, En Bernabé Martí i Bofarull.
 Tresorer, En Joan Rió.
 Comptador, En Bruno Inglés.
 Bibliotecari, En Ramon Ribas.
 Vocals, Na Teresa Figuerola i Na Teresa Balart.
 Foren aixís mateix elegits els individus caps de corda, quals noms no apuntem per no tenir-los a mà.

Va ser proposat i acceptat unanimitat un vot de confiança a la Junta sortint, el que's feu extensiu als individus que queden.

Per distints senyors se feren precís i preguntes, resplandint en totes elles l'amor a l'entitat cantaire. A proposta d'un excelent orfeonista s'acordà així mateix per unanimitat oferir un àpat en obsequi del president Sr. Font, per la seva lloable i meritíssima tasca duta a bon terme durant el desmeny del seu important càrrec, i també obsequiar-lo amb qualque present que perpetui el reconeixement d'estima que l'Orfeo li deurà sempre per sempre.

Les simpàtiques orfeonistes Na Maria Teresa Potau i Na Josepa Diloli presentaren a l'aprovació de lageneral una proposició concebuda en els extrems següents: que s'acordi oficiar a la distingida poetessa N'Agnes Armengol de Badia, felicitant-la per haver iniciat homenatjar a la eminent poetessa tarragonina la malaguanyada Na Josepa Massanés; i cercar firmes entre'ls cantaires de l'Orfeo tarragoní per a demanar a l'Ajuntament de Barcelona vulga honorar a la nostra compatriota posant el seu retrat en la Galeria de Catalans ilustres del Municipi barceloní.

No cal dir que tal bella i oportuna proposició fou acceptada amb un gran petament de mans.

El Sr. Font, tancà l'acte amb un concís parlament remerciant la seva reelecció, i tenint paraules d'afecte i de gran consideració an els nou elegits. Glosà la nova feina a fer d'una manera pràctica alhora que espiritual, i sollicità del Sr. Ventosa i Marqués una conferència parlant del «Parcival» per al més entrant, cosa que feu gloriós de joia als orfeonistes donada la competència i autoritat musical del Sr. Ventosa i Marqués.

Terminà el Sr. Font el seu discurs pronosticant una nova època d'esplendor i gloria comptant amb l'auxili del mestre Gols, brau capitá qui comana destrament la nau de l'Orfeo i dels experts i esforçats cantaires que tan alt duen i sostenen el nom del nostre art, la nostra patria i la ciutat mare. Fou molt aplaudit.

N. N.

Notes teatrals

Una broma aprofitada, passatemp en un acte original den Rossend Melich.

De passatemp califica en Melich a la seva obreta estrenada el darrer diumenge en el «Centre Català», i verdaderament no podia pas batejar-la amb nom mes apropiat.

Se tracta senzillament de la primera obra escènica d'un autor que desconeix el tecnicisme teatral, i creiem que amb això ja està dit tot lo que bonament se pot dir de *Una broma aprofitada*. Escrita sense altra pretensió que la de fer passar un rato de broma al públic, ho logra en part l'autor, per alguna escena que resulta bastant moguda. S'ha d'agrair la bona voluntat i amb mes motiu per estar escrita *Una broma aprofitada* en català.

No's desanimi, per això, l'amic Melich, puix no ha d'oblidar que tothom ha de començar pujant el primer esgraó.

L'interpretació regular per falta d'ensajos. Els aficionats haurien pogut fer mes agradable l'obreta si haguessin sapigut millor el paper. La senyoreta Olvido de Leguia, discreta com sempre. Al final fou cridat l'autor a l'escenari, aplaudint-se'l fortament.

No li podem regatejar tampoc el nostre d'aplauso, tot esperant altra ocasió per a aplaudir-lo novament en obra de mes vol que la que'ns ocupa.

A. BRISA

De l'Ajuntament

El públic segueix amb gran interès la gestió del nostre municipi. El magnífic saló de sessions, curull de concurrència, presenta bell aspecte. El passat divendres, no hi hagué discursos, afortunadament, i'ls regidors pogueren donar esplai, en poques paraules, als seus desitjos de vetllar pels interessos de la ciutat.

El nostre amic, Sr. Lloret, tot donant les gracies al Sr. Alcalde per haver atès son prec de fer públic que bastarà la presentació de una senzilla instancia, sense necessitat d'acompanyar-la de plànols i memories, per a sollicitar l'instalació de motors elèctrics de menys de dos caballs, expressà'l desig de que's simplifiquessin els tràmits quan se tracti de substituir els motors a gas per electro-motors. Realment, com no's tracta de noves instalacions, creiem que's deuen donar totes les facilitats, evitant a la petita industria gastos superfluos.

També l'amic Lloret se feu ressó dels rumors, per dissort massa certs, referents al retràs amb que la Diputació provincial paga'ls sòus al professorat de les Escoles Normals. Després de tants esforços per a conseguir el restabliment d'aquests centres de cultura, el funcionament dels quals resulta un grandíssim èxit, no podem permetre que per culpa dels qui mangonejen a la Diputació tornin a desaparèixe. Tant l'Alcalde Sr. Prat com el regidor Sr. Ventosa, en nom de la majoria, s'associaren a les paraules del nostre company, i'l públic se mostrà força complagut al veure que, si'l cas arriba, l'Ajuntament, amb perfecta unanimitat, sabrà pendre una actitud tan enèrgica i digna com justificada. Tarragona que compleix amb escrupulositat els seus compromisos amb la Diputació, no pot permetre que aquesta establi castes entre'ls pobles.

Se donà compte de dos oferiments fets a l'Ajuntament d'altres tantes deus d'aigua. Si bé s'acordà anar-los a inspeccionar, no son gaire falagueres les noticies particulars que d'elles se tenen.

I s'aprobaren els demés dictàmens que figuraven a l'orde del dia, quedant damunt la taula'l nomenament d'un guarda urbà i la proposta de la Comissió d'aigües de gestionar se proporcioni fluid elèctric a l'empresari del pou artesià que's practica al riu.

Noves

La festa de la Joventut N. R.

Es gran l'entusiasme que regna al nostre casal amb motiu de la vetllada que tindrà lloc aquesta nit al Teatre Principal per a commemorar la fundació de la Joventut N. R., i no es petita l'expectació que la festa ha despertat en tots els centres polítics de la ciutat. No era menys d'esperar davant l'esplendidesa del programa, un dels millors que hem vist en solemnitats d'aquesta classe.

Ahir al vespre, no quedaven ja localitats i encara era grossa la demanadica. Els nostres joves, que han sapigut bastir un tan bell programa, procuraran també enquir a tothom en el Teatre. Que'n prenguin els amics la bona voluntat.

Heu's-aquí l'orde de la festa:

Primera part.—«Salutació», discurs del President D. Josep Baradat.—«Encoratjament», poesia llegida per son autor D. Salvador Ferré.—«Idealisme», per D. Pere Olivella.—«Catalana!», poesia de don Josep Gilibert, llegida per D. Ramón Aloguín.—«Joventut», per D. J. Romaní Carol.—«Camp lliure», poesia, llegida per D. J. Maset.—«La tasca de la Joventut», per D. A. Ribas.—«Nacionalisme», pel Secretari de la Joventut D. Jaume Joan Pamies.—Discurs del Vis-president de la Unió Nacionalista Republicana, D. Pere Lloret.

Segona part.—Sinfonia, pel quinteto que dirigeix el mestre Sr. Gols.—Estrena de la nota còmica en prosa, original de D. Josep Vázquez Bardina, nomenada «Garrofeta», interpretada pels Srs. Baradat (J. i G.) i Fortuny.

Tercera part.—Sinfonia, pel quinteto.—El llorejat «Orfeo Tarragoní» executarà les següents composicions: «Himne a la senyera», Gols.—«L'Heréu

Riera», Cumellas.—«Sota del olm», Morera.—«Patria nova (amb orquestra), Grieg.

L'acte començarà a dos quarts de deu.

Avui donarà una conferència de caràcter nacionalista en la vila de Falset nostre estimat amic En Pere Corominas.

Hi ha molt d'interés a la vila esmentada per a escoltar l'autoritzada paraula del *leader* del Nacionalisme català.

No podent concorre-hi una representació de l'U. N. R. d'aquesta ciutat per motiu de la festa abans esmentada, s'hi ha enviat una entusiasta salutació.

Els nostres amics de Tortosa han tingut el bon acert de nomenar candidat per a Diputat a Corts, al distingit publicista català i respectable amic nostre en Marcellí Domingo.

El nom den Marcellí Domingo es garantia de triomf i esperem que'ls electors tortosins donaran una prova ben palesa del afecte que professen al nostre amic, elegint-lo diputat.

D'aquesta Cambra de Comerç, s'ens prega fem públic, per a que arribi a coneixement dels interessats, que a començar el dia 20 del present més i finses el dia 15 de febrer prop-venint, se passarà a cobrar de nou an els contribuents que no hagin efectuat el pago, el 2 per 100 qu'els correspòn pagar de l'anv 1913, en relació a lo que tributen per Industria i Comerç, a Hisenda.

Acabat aquest plasso, la Cambra podrà procedir contra els deutors de conformitat amb lo que disposa l'article 53, apartat tercer del Reglament Provisional de data de 29 de desembre de 1911, que traduït diu aixís: «En el cas de resistència al pago de les quotes a que's refereix aquest article, la Cambra podrà acordar el procediment judicial a que dongui lloc, en relació a cada individu morós, acudint al jutje competent per a fer efectiva la quantitat de que's tracta.»

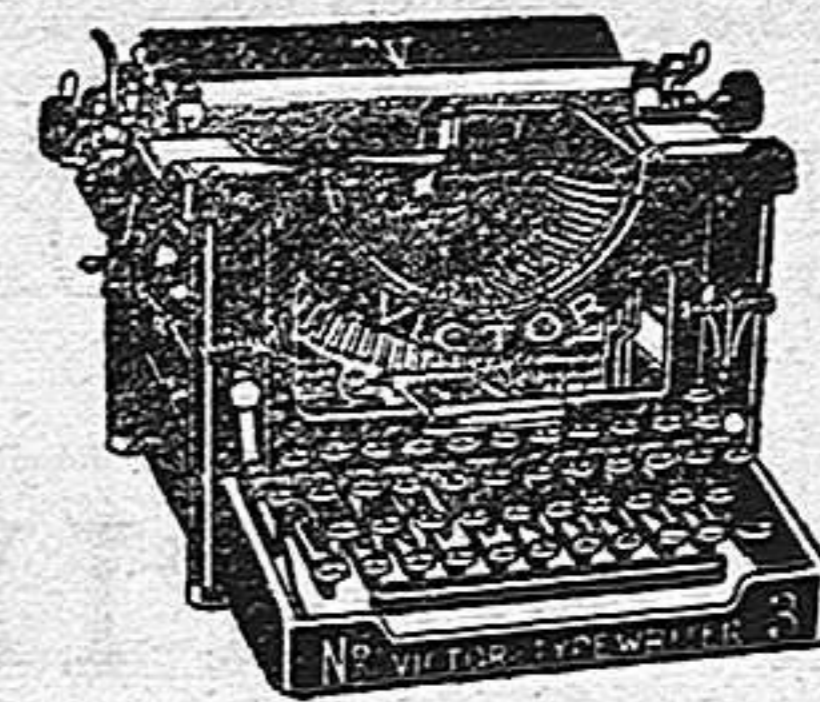
L'agent recaudador d'aquesta Cambra, a Tarragona, es D. Domingo Mas.

L'Associació de la premsa tarragonina sembla que's un fet.

Els estatus pels que déu regir-se ja están casi be acabats de redactar, i dintre pocs dies la Comissió nomenada cridarà a tots els companys en la premsa per a sotmetre'l seu treball a la aprobació, procedint-se al nomenament del Concell Directiu.

Es amb gust que consignem aquestes noves.

Máquina d'escriure

VICTOR

La més ràpida

La més econòmica

La més perfeccionada

Per a informes i catàlecs dirigir-se al Representant a Tarragona, PERE OLIVELLA, Comte de Rius, 5, pral.

SALÓ DE VENTES

AL DIA

Novitats per a senyora i nenes en Merceria.—Confeccions.—Pells.—Sombreros.—Bisuteria, etc., etc.

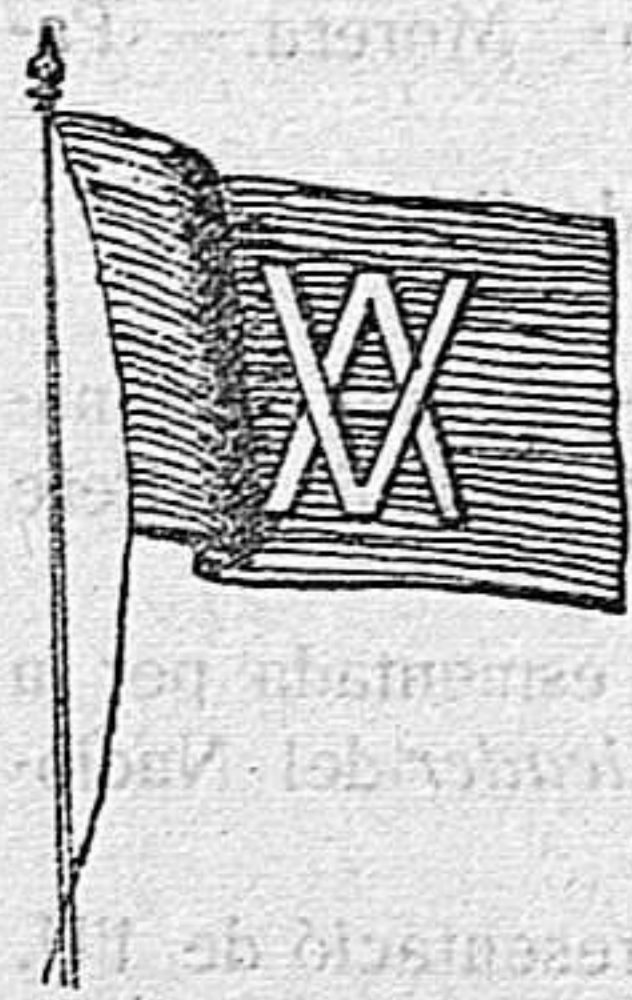
Gran assortit en PERFUMERIA
 Inmensa varietat en Brodats.

Se venen a pessés i a trosos.
 Preu ficse —Ventes al contat.—Sempre nou.—
 Continuament renovació.

Rambla de San Joan, 40, pral., 1.ª

TARRAGONA

IMP. DE J. PUJÓAN, MÉNDEZ NÚÑEZ, 5.

IBARRA Y C. S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, emplant solament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fisco i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Janer 29	"Cabo Peñas"
Febrer 5	"Cabo Corona"
" 12	"Cabo Toriñana"
" 19	"Cabo San Antonio"
"	"Cabo

PER A CETTE I MARSELLA

Janer 30	"Cabo Toriñana"
Febrer 6	"Cabo San Antonio"
" 13	"Cabo Santa Pola"
" 20	"Cabo Quejo"
"	"Cabo

Per a més informes, a son consigratari EN **MARIAN PERES**, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París

Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan

Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet
i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu or; obra genuinament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol Francés i Francés-Espanyol, Anglès Espanyol i Espanyol-Anglès.—**Pal-las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar. de Laousse**.

Venda y suscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles.**

Fabricació especial
de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MOSTELLE

— (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d
Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic,
Un exelent refresc
El millor aliment en les malalties i convalescencia.
Se ven per tot arrèu